

Christiani: Dette Lovforslag er jo ikke af noget større Omfang, men Sagen har været saa meget diskuteret, ogsaa ved tidligere Møder og Behandlinger i dette høje Ting, at vi har drøftet det ret udførligt i Udvalget. Vi har ogsaa faaet forskellige Meddelelser om det Arbejde, der for Øjeblikket foregaar, fra det Firma, som har faaet Koncession paa at undersøge og derefter udnytte Danmarks Undergrund. Disse Oplysninger, som er ledsaget af Kort med Fortegnelse og Angivelse af de Arealer, der allerede er undersøgt, og det Arbejde, der er udført ved de geofysiske Undersøgelser, som nu har været i Gang i nogle Aar, viser, at der er gjort et ret betydeligt Arbejde fra Selskabets Side. Det viser ogsaa, at Selskabet ved disse Undersøgelser har beskæftiget et betydeligt Personale, hvoriblandt en overvejende Del danske Statsborgere.

I den Beretning, der er forelagt Udvalget, og som er affattet af Statens Kontrolant, Professor Anker Engelund, angives det, at Selskabet til Dato i alt har udgivet saadan noget som 2½ Mill. Kr. dels her i Danmark og dels til Apparater og andre Hjælpemidler, som er benyttet ved Undersøgelsen og er kommet fra Amerika. Det er altsaa en ikke helt ringe Risiko, som Selskabet paa den Maade allerede har løbet, og det fremgaar, som sagt, af Undersøgelserne, at Selskabet, i hvert Fald indtil Begivenhederne blev af den nuværende særlige Art, arbejder saa stærkt, at man maa sige, det sikkert nærer betydelig Interesse for at naa et positivt Resultat og ogsaa nærer Tro til, at et saadant Resultat kan naas.

Jeg skal ikke paa nogen Maade kritisere den Beretning, her foreligger, men som jeg allerede gjorde opmærksom paa i Udvalget, vil jeg gaa ud fra, at Danmarks geologiske Undersøgelse ved en Repræsentant følger det Arbejde, der foretages af det fremmede Selskab, at det altsaa ikke alene er Professor Engelund, der mere administrativt og som almindelig praktisk Ingeniør følger dette Arbejde, men at ogsaa det særlig geologiske bliver kontrolleret af Danmarks geologiske Undersøgelse.

Der er fra forskellig Side i Udvalget blevet rejst det Spørgsmaal: Hvorfor har Staten ikke taget denne Opgave op selv? Og man kan maaske ogsaa spørge: Hvorfor er der ikke danske Firmaer, der har taget denne Sag op? — det vilde dog have været meget mere tiltalende, om man ikke havde behøvet at henvende sig til Udlandet i en saadan Anledning.

Dertil vil jeg gerne sige — og jeg kan gøre det med nogen Ret, fordi jeg i 8 Aar har beskæftiget mig noget med denne Sag og navnlig for 8 Aar siden var meget interesseret i Spørgsmaalet om Danmarks Undergrund —, at der har været givet de danske Borgere og den danske Stat al mulig Anledning til selv at tage et Initiativ her. Da Loven i sin første Skikkelse fremkom i 1932, var der Mulighed for at melde sig, hvis nogen havde Lyst til at anvende Penge paa saadanne Undersøgelser.

Nu er der skelnet mellem selve Undersøgelserne og Udvinningen bagefter. Det stod mig paa det Tidspunkt, nemlig i 1932, allerede klart, at det vilde være overordentlig væsentligt, hvis man kunde faa fremstillet et almindeligt Kort over Danmarks Undergrund, idet man derved vilde faa et Grundlag for Diskussionen om og Afgørelsen af, hvilke Udvindingsmetoder det vilde dreje sig om, og hvor de skulde sættes ind. Jeg kan meddele, at jeg allerede paa et saa tidligt Tidspunkt som i September 1932 havde Planer fuldt færdige om at faa foretaget en Undersøgelse af Danmarks Undergrund, idet jeg i Forbindelse med forskellige udenlandske Firmaer havde faaet Tilbud paa Fremstilling af et magnetisk Kort af Danmarks Undergrund, hele Undergrunden kortlagt for en Sum af i alt 300 000 Kr. Men det var ikke muligt at interessere Folk for at tilvejebringe et saadant Beløb. Dr. phil. Victor Madsen var meget interesseret i Sagens Gennemførelse, fordi han mente, at derved vilde der være dannet et Grundlag af videnskabelig Art, som man kunde arbejde videre paa. Dr. phil. Victor Madsen og jeg henvendte os til forskellige af de store Fonds, bl. a. Carlsbergfondet, og foreslog dem at give et vist Bidrag til en saadan Undersøgelse, imod at Halvdelen af Beløbet fremskaffedes ad privat Vej. Det drejede sig om et Beløb af halvandet Hundrede Tusinde Kroner, som man paa den Maade søgte om, idet man klargjorde Situationen med Hensyn til Mulighederne for at finde værdifulde Raastoffer i Danmarks Undergrund, paa ganske lignende Maade som vi nu ser, at de senere er blevet klarlagt og uddybet. Men efter nogen Overvejelse fik vi den 1. December 1932 det Svar paa vort Andragende, at det kunde ikke imødekommes, og der var heller ikke i de private Kredse, som vi havde haabet at kunne interessere for Sagen, en saadan Stemning, at det var muligt at tilvejebringe de andre halvandet Hundrede Tusinde Kroner.